

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Виктория Сарафян – Озаян, дм, дмн

Специалист по медицинска биология и по клинична имунология

Научна специалност „Имунология“

Катедра „Медицинска биология“ при Медицински университет – Пловдив

относно конкурс за заемане на две академични длъжности „професор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.1. Медицина, Научна специалност „Ревматология“ към Катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“, Медицински факултет, Медицински университет - Пловдив, обявен в Държавен вестник, бр. 35 от 19.04.2024 г.

Рецензирането на материалите, представени за конкурса, се основава на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ-Пловдив.

Рецензията е изготвена въз основа на Заповед №Р-2383/11.07. 2024 г. на Зам.-Ректор НИД на МУ-Пловдив.

Общо представяне на материалите по конкурса

За участие в конкурса за двете академични длъжности са подали документи двама кандидати – доц. д-р Росица Каралилова, дмн и доц. д-р Севдалина Ламбова, дм - доценти в Медицински университет – Пловдив към Катедра по пропедевтика на вътрешните болести „Проф. д-р Антон Митов“.

Представените от кандидатите комплект материали на електронен носител са в съответствие с препоръчителните минимални наукометрични изисквания за заемане на академични длъжности от Правилника на МУ-Пловдив.

Доц. д-р Росица Каралилова, дмн

1. Кариерно развитие

Росица Каралилова завършва през 2005 г. МУ - Пловдив като магистър по медицина и същата година започва специализация по ревматология към УМБАЛ „Каспела“, гр. Пловдив, където работи и до момента като лекар-ординатор.

След успешно положен конкурсен изпит през 2013 г., е назначена за асистент в катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ на МУ – Пловдив. През 2014 г. придобива специалност по ревматология. Паралелно с лечебната и преподавателската си дейност, разработва и докторантура, която защитава през 2018 г. В същата година е назначена за главен асистент и до момента изпълнява функциите на главен административен асистент.

През 2021 г. защитава дисертация за научната степен „доктор на науките“ с разработка отново фокусирана върху диагностиката на системната склероза, а през следващата е вече доцент по ревматология. През 2024 г. е избрана от Факултетния съвет за заместник-декан по учебната дейност на Медицински факултет. В това си качество е председател на Комисията по учебна дейност на същия факултет.

Доц. Каралилова е сертифициран европейски преподавател по Мускулоскелетна ултрасонография и води курсове по ставна ехография под егидата на EULAR. Член е на Управителен съвет на Българската Асоциация по Мускулно-скелетен ултразвук (БАМСУ) и неин президент от 2023 г.

Членува също и в групите OMERACT (Outcome Measures in Rheumatology) и TUI (Targeted Ultrasound Initiative).

В заключение, доц. Каралилова е изграден изследовател и преподавател, който реализира целенасочена и успешна академична кариера. Тя е клиницист със сериозна подготовка и ясно дефинирани професионални интереси и в научната сфера. В същото време е ангажирана със сериозна административна дейност и научно ръководство на докторанти и специализанти.

2. Обща характеристика и оценка на дейността на кандидата

- **Учебно-преподавателска и експертна дейност**

Доц. Р. Каралилова има над 11 години учебно-преподавателски стаж от МУ - Пловдив и над 18 години клиничен опит като лекар – ординатор в УМБАЛ „Каспела“. Средната учебна натовареност за последните 3 години е 582 ч. аудиторна и 500 ч. извънаудиторна заетост. Преподавателската работа включва лекции и упражнения на български и английски език по пропедевтика на вътрешните болести, по ревматология и по вътрешни болести на студенти от следните специалности: медицина, дентална медицина, медицински сестри, акушерки и лекарски асистенти. Тя също е ангажирана с преподаване на гостуващи студенти по програма Еразъм. Член е на комисия за държавен изпит по ревматология към системата на Министерството на здравеопазването.

Впечатляваща е мащабната и продуктивна дейност на доц. Каралилова като научен ръководител. Под нейно ръководство са защитили двама докторанти, а още петима разработват дисертации. Всички докторски тези са в областта на научните търсения в сферата на най-клинично значимите

ревматологични заболявания с акцент върху търсенето на нови диагностични маркери и подходи. Освен докторанти, тя ръководи и специализанти по ревматология.

Кандидатката има значителен опит в преподаването и участие като съавтор на глава в учебник по пропедевтика на вътрешните болести на български и английски език.

- ***Научна и научно-приложна дейност***

Въпреки добре очертания научен профил на кандидатката като експерт в областта на системната склероза, тя проучва задълбочено и други системни заболявания на съединителната тъкан: ревматоиден артрит, спондилоартрит и др. възпалителни ставни заболявания, системни васкулити, остеоартрит. Отлично впечатление прави умелото съчетаване на нейната експертиза в ултрасонографията и търсенето на нови биомаркери в ревматологията.

Доц. Каралилова участва в конкурса с 28 публикации след придобиване на академичната длъжност „доцент“, от които 20 са с импакт фактор. Важно постижение е публикуваната през 2024 г. самостоятелна монография „Ултрасонографски фенотипове при остеоартрит“, в която е обобщен дългогодишния опит на авторката в ултрасонографската диагностика. Това е не само научно, но и практическо помагало в полза на специалисти от различни дисциплини, осигуряващи здравна грижа на пациентите с остеоартрит. Освен монографията със стойност на хабилитационен труд, са представени и 15 публикации, равностойни на монографичен труд. Десет от тях са отпечатани в списания, реферирани в Scopus и Web of Science, а 5 са с импакт фактор.

Научната активност на доц. Каралилова е насочена в няколко тематични направления, в които тя работи в колектив от членове на катедрата и учени от други звена. Основната тематика, която започва още с докторантурата и продължава успешно и до момента, е свързана с приложението на ултрасонографията като надежден диагностичен метод при редица заболявания, сред които водещо място заема системната склероза. Значителен принос с научно-приложен характер е разработеният нов ултрасонографски скор (US10SSc score) за оценка на ставните и сухожилни прояви при пациенти със системна склероза, както и определените стандарти за нормална кожна дебелина и ехогенност на българската популация. Доц. Каралилова разширява своите проучвания, базирани на нейната експертност в ултрасонографията, и в друга патология. С приносен характер са наблюденията за сонографското отдиференциране на ревматоиден от псориатичен артрит и изследванията при синдром на карпалния тунел. Установените критерийни стойности на интима-медиа дебелина при пациентите с полимиалгия ревматика в българската популация са също с важно значение за клиничната практика. Със своите научни публикации и висока квалификация в областта на ултрасонографската диагностика Р. Каралилова се утвърждава като водещ специалист на национално ниво и неслучайно е избрана за президент на БАМСУ.

Биомаркерите са друго направление, което кандидатката развива в множество проучвания върху различни молекули и патологии. При системна склероза за оценка на възпалителния процес са изследвани IL-6, UKL-40, TGF- β 1, ICAM-1, CXCL-4, IL-12p40, TNF-алфа, IL-17A. Установена е положителна корелация между IL-6, UKL-40, ICAM-1, CXCL-4, IL-12p40 и негативния ход и неблагоприятната еволюция на заболяването поради асоциацията им с белодробното и ставно засягане. Проучени са

експресионните нива на miRNAs за оценка на участието им в регулацията на YKL-40 гена при същата патология и е доказана нова епигенетична регулационна ос MALAT1/miR-30e/YKL-40. Оценена е диагностичната и прогностична роля на серумните нива на IL-6 и каротидната ултрасонография за установяване на субклинична атеросклероза при пациенти с ревматоиден артрит и ANCA-асоцииран васкулит.

За пръв път в страната е извършена и еластографска оценка на кожата при здрави индивиди и са изведени критерийни стойности за българската популация. Оценени са диагностичните възможности на еластографските промени на кожата, слезката и слюнчените жлези при системна склероза.

Иновативен потенциал и интересна научно-приложна насоченост имат и проучванията, свързани с изследване на митохондриалната функция и активност при пациентите с ревматоиден полиартрит чрез оценка на клетъчния метаболизъм. С подобна насоченост са и проучванията на патобиохимичните механизми в хомеостазата на желязото и възпалителната активност при пациенти с ревматоиден артрит и захарен диабет. Кандидатката разширява своите научни търсения в анализиране на връзката орален микробиом – пародондит – ревматоиден артрит.

Отново с акцент върху социалнозначимите заболявания в ревматологията са и проучванията върху различни медикаментозни режими при пациенти с остеоартрит на колянна става и терапевтичните възможности на богатата на тромбоцити плазма при тази локализация. Анализирана е и хепатотоксичността на базовите медикаменти в ревматологията и ефективността на антималяриците при пациенти с остеоартрит на ръка.

Активната публикационна дейност на доц. Р. Каралилова има като резултат 45 документа в Scopus и 183 независими цитирания с изключени

автоцитирания и H-index 9. Тези показатели са сериозни наукометрични данни, които я определят като учен с доказан авторитет.

Проведените проучвания са докладвани пред научната общност на над 100 научни конгреса и конференции, а участията само със студенти, докторанти и специализанти са 69. След заемане на академичната длъжност „Доцент“ кандидатката е презентирала свои резултати на 30 форума, от които 16 международни.

Впечатляващ е и броят на международните проучвания, в които Р. Каралилова е участвала – 7, касаещи различни заболявания, терапевтични и диагностични подходи.

Доц. Каралилова е съръководител на работна група „Фенотипи, стратификация на пациентите и коморбидност при остеоартит“ в Европейска COST акция CA 21110 „Building an open European network on osteoarthritis research (NetwOArk)“. Като участник в тази акция, съм пряк свидетел на нейната отдаденост и прецизност в изпълнение на задачите от проекта.

В заключение, научноизследователската дейност на доц. Р. Каралилова обхваща почти целия спектър на патологията в ревматологията. Тя е добре фокусирана и резултатна. Много от проучванията са новаторски като идея и подход и с важни приложни приноси за клиничната практика. В хода на своите научни търсения кандидатката е доказала, че може да работи в екип, да ръководи сътрудници и да реализира успешно проекти.

3. Оценка на личния принос и личните качества на кандидата

Познавам доц. д-р Росица Каралилова като млад асистент и изследовател, който бързо преодоля стъпките на академично развитие, защитавайки в кратък срок две дисертации с последваща хабилитация като

доцент. Тя е неизменен и ценен участник в съвместните научни проекти на катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ и катедра „Медицинска биология“. В дългогодишните ни общи проучвания тя се доказва като организиран, отговорен и експедитивен изследовател. Нейната клинична оценка и компетентна интерпретация на получените данни безспорно допринасят за добрия публикационен резултат на екипа. През годините се е доказала като отлично подготвен, трудолюбив, етичен и колаборативен колега, на когото може винаги да се разчита.

Представената научна продукция, съпоставена с наукометричните критерии, заложи в Правилника на МУ-Пловдив, очертава следните данни:

Показатели	Минимални изисквания	Доц. Каралилова
А -1	50	50
Б - 2	-	100
В - 3 или 4	100	100
Г - от 5 до 10	250	257.49
Д - 11	300	394.29
Е – от 12 до 22	140	3722.96
Ж	400	1116
ОБЩО	1240	5740.74

Анализът на документите и доказателствения материал за конкурса и дългогодишните ми лични впечатления показват, че Р. Каралилова е не само професионалист в сферата на ревматологията и ултрасонографията, но и взискателен и всеотдаен преподавател и изследовател. Тя има значителен

опит в научното ръководство на докторанти, в учебната работа и в проектната дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Росица Валериева Каралилова, дм, дмн **отговарят на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Пловдив.

Наукометричната ѝ активност надхвърля значително минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

Кандидатката е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани в реномирани международни списания. В тях има оригинални научни и приложни приноси, които са цитирани многократно.

Тя е утвърден лекар - специалист и изграден учен, който успешно съчетава клиничния си опит и методични познания с оригинални научни идеи. Тя може да ръководи проекти, докторанти и специализанти с впечатляваща организираност и дисциплинираност.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни и научно-приложни приноси, давам своята положителна оценка и препоръчвам на Научното жури да присъди на **доц. д-р Росица Валериева Каралилова, дм, дмн академичната длъжност „професор“** в Професионално направление 7.1. Медицина, Научна специалност „Ревматология“ към Катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ на МУ-Пловдив.

28.07.2024 г.

проф. д-р Виктория Сарафян, дм, дмн

Заличено на основание
Чл.5 §1, б. "В" Регламент (ЕС)2016/679